

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

WARSZAWA.
№ 59.
22 lipca 1920 r.

Treść:	368. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej, z dnia 5 lipca 1912 r.	999
	369. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie Wojskowego Kodeksu Karnego	1030

368.

ROZPORZĄDZENIE

Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej, z dnia 5 lipca 1912 r.

Na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65 z 1919 r. poz. 389) o tymczasowym sądownictwie wojskowym i z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 6 z 1920 r. poz. 39), Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, uczyniony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, stanowi, co następuje:

W polskim sądownictwie wojskowym stosować należy tymczasowo ustawę postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r. (aust. Dz. Ustaw Państwa Nr. 130), ze zmianami i uzupełnieniami, w następujących artykułach przewidzianymi:

D Z I A Ł I.**Organizacja Sądownictwa Wojskowego.****TYTUŁ I.****Właściwość osobowa sądów wojskowych.**

Art. 1. Sądownictwo karne wojskowe dzieli się na sądownictwo karne wojska i sądownictwo karne marynarki wojennej.

Art. 2. Właściwości sądów wojskowych za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym wojskowym i za przestępstwa, przewidziane w powszechnych ustawach karnych, podlegają:

- 1) wojskowi za przestępstwa, popełnione w czasie czynnej służby w armji lub marynarce;
- 2) dezercerzy, zbiegli ze służby wojskowej;
- 3) inwalidzi wojskowi, umieszczeni w zakładach dla nich przeznaczonych;
- 4) jeńcy wojenni i zakładnicy, pozostający pod nadzorem wojskowym;
- 5) wszystkie osoby, należące do załogi statku wojennego, znajdującego się w służbie, albo statku, wcielonego czasowo do marynarki wojennej w razie mobilizacji lub wojny;
- 6) wszystkie osoby, należące do orszaku oddziału wojskowego zmobilizowanego lub, przebywającego poza granicami Rzeczypospolitej;
- 7) inne osoby z mocy specjalnych ustaw.

Art. 3. Właściwości sądów wojskowych podlegają również:

- 1) powołani do służby wojskowej za nieusłuchanie rozkazu, powołującego do tej służby, lub za inne cięższe przestępstwa, popełnione przez nieusłuchanie takiego rozkazu;
- 2) osoby wojskowe, nie będące w czynnej służbie wojskowej, za przestępstwa wojskowe, popełnione w czasie zebrań kontrolnych;
- 3) niebędący w czynnej służbie wojskowej oficerowie i równorzędni za przestępstwa wojskowe, których dopuścili się w mundurze wojskowym; tudzież za wszystkie przestępstwa, jakich dopuścili się w mundurze wojskowym przeciw sądom i władzom wojskowym, zajętem ściganiem przestępstw, podlegających właściwości sądów wojskowych, i w czasie pełnienia przez nie obowiązków służbowych.

Art. 4. W czasie mobilizacji, wojny lub w razie bezpośredniej obawy wybuchu wojny może Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, uczyniony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, poddać w drodze rozporządzenia osoby, ulegające zresztą właściwości sądów cywilnych, sądownictwu wojskowemu, za nieuprawnione werbowanie, nakłanianie żołnierza do przestępstw wojskowych i pomoc w popełnieniu tychże, za szpiegostwo i porozumiewanie się z nieprzyjacielem, tudzież inne przestępstwa, mające na celu wyrządzenie szkody polskiej sile zbrojnej lub jej

sprzymierzeńcom, lub przysporzenie korzyści nieprzyjacielowi; dalej za nakłanianie do nieusłuchania rozkazu, powołującego do służby wojskowej, lub do innego cięższego przestępstwa, popełnionego przez nieusłuchanie takiego rozkazu.

Zarządzenie powyższe może dotyczyć wszystkich lub niektórych z pośród przestępstw, wyżej wspomnianych i ograniczone być może do poszczególnych obszarów.

W rozporządzeniu oznaczyć należy dzień, w którym zaczyna się właściwość sądów wojskowych.

Wprowadzenie i uchylenie sądownictwa wojskowego ogłasza się w Dzienniku Ustaw; z chwilą uchylenia sądownictwa wojskowego sprawy nie załatwione prawomocnie, przekazuje się właściwym władzom cywilnym.

Art. 5. Właściwość sądów wojskowych, o której mowa w art. 2 niniejszego rozporządzenia, rozciąga się tylko na przestępstwa popełnione w czasie trwania stosunku, uzasadniającego właściwość sądów wojskowych.

Art. 6. Właściwość sądów wojskowych w przedmiocie przestępstw pospolitych kończy się z chwilą ustania okoliczności, uzasadniających tę właściwość, o ile przedtem nie wniesiono aktu oskarżenia (wniosku o ukaranie); atoli w tym wypadku na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego) sąd przekazuje sprawę właściwej władzy cywilnej.

Również w czasie istnienia okoliczności, uzasadniających właściwość sądów wojskowych, sąd przekazuje właściwej władzy cywilnej sprawę o przestępstwa pospolite, popełnione przez osoby, podlegające właściwości sądów wojskowych, wspólnie z osobami, tej właściwości nie podlegającymi, gdy taki wniosek uczyni prokurator wojskowy (oficer sądowy). Przed uczynieniem wniosku o przekazaniu sprawy władzom cywilnym prokurator wojskowy (oficer sądowy) winien uzyskać zezwolenie dowódcy właściwego.

W przedmiocie przestępstw wojskowych właściwość sądów wojskowych, kończy się, gdy nie wydano żadnego zarządzenia w celu przygotowania lub wdrożenia postępowania karnego, najdalej w ciągu roku po ustaniu stosunku, uzasadniającego to sądownictwo, o ile zaś sprawca podlega ustawowemu obowiązкови służby wojskowej, najpóźniej w ciągu roku po skończeniu się tego obowiązku.

W razie zbiegu przestępstw wojskowych z przestępstwami pospolitemi, sądownictwo karne wojskowe pozostaje również dla tych ostatnich właściwem tak długo, jak dla przestępstw wojskowych, o ile nie wyłączono (art. 15 niniejszego rozporządzenia) przestępstw pospolitych i nie przekazano ich sądownictwu karnemu cywilnemu.

Art. 7. Wojskowi, winni wykroczeń przeciw ustawom skarbowym i administracyjnym, podlegają właściwości władz cywilnych.

O wykonanie kary pozbawienia wolności należy zwrócić się do władz wojskowych.

Art. 8. Właściwości sądów wojskowych nie podlegają osoby, którym z mocy prawa międzynarodowego lub na zasadzie traktatu służy prawo zakrajowości lub nietykalności osobistej.

Przywilej nietykalności, służący członkom Sejmu, pozostaje nienaruszony.

TYTUŁ II.

O sprawowaniu sądownictwa wojskowego.

ROZDZIAŁ I.

Wykonywanie sądownictwa w ogólności.

Art. 9. Sądownictwo karne sprawują w wojsku sądy wojska, w marynarce wojennej zaś sądy marynarki.

Art. 10. Do rozpoznawania spraw karnych powołuje się:

A. w wojsku:

1. Sądy załogowe,
2. Sądy Okręgów Generalnych;

B. w marynarce wojennej:

- 1) Sądy marynarskie,
- 2) Sądy admirałskie;

C. wspólny dla obu:

Najwyższy Sąd Wojskowy.

Przepisy, dotyczące sądów załogowych i sądów okręgów generalnych, należy stosować odpowiednio do sądów marynarskich, względnie admirałskich.

Art. 11. Okręgi generalne dzielą się pod względem sądowym na obwody, które określi Minister Spraw Wojskowych.

W okręgu generalnym wykonywa sądownictwo sąd okręgu generalnego, w obwodach zaś sądy załogowe.

Art. 12. Rozpoznaniu sądów załogowych ulegają:

- 1) Sprawy szeregowych o występki wojskowe:
 - a) zagrożone karą pozbawienia wolności nie wyżej jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych;
 - b) zagrożone karą pozbawienia wolności nie wyżej lat trzech, o ile ze względu na przeważające okoliczności, łagodzące nie należy oczekiwać surowszej kary, niż kary pozbawienia wolności do jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych.
- 2) Sprawy szeregowych o przestępstwa pospolite:
 - 1) na obszarze, na którym obowiązuje rosyjski kodeks karny z r. 1903:
 - a) o wykroczenia,
 - b) o występki, zagrożone karą niesurowszą, niż pozbawienie wolności do jednego roku; choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi;
 - c) o inne występki, zagrożone pozbawieniem wolności, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać surowszej kary, niż pozbawienie wolności do jednego roku, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi,

- 2) na obszarze, na którym obowiązuje ustawa karna austriacka z r. 1852
 - a) o przekroczenia,
 - b) o inne przestępstwa, zagrożone karą niesurowszą, niż pozbawienie wolności do jednego roku, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi;
- 3) na obszarze, na którym obowiązuje niemiecki kodeks karny z r. 1871:
 - a) o wykroczenia,
 - b) o występki, zagrożone karą niesurowszą, niż więzienie (twierdza) i grzywną albo jedną z tych kar, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać surowszej kary niż więzienie (twierdza) do jednego roku, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi z wyłączeniem przestępstw, które w braku okoliczności łagodzących zagrożone są domem karnym lub karą śmierci.

W sprawach, przekazanych sądowi załogowemu, kara pozbawienia wolności, zastępująca karę grzywny na wypadek niemożności ściągnięcia tejże, ani sama przez się, ani w połączeniu z wymierzoną karą pozbawienia wolności, nie może przekroczyć jednego roku.

O przekazaniu sprawy sądowi załogowemu decyduje dowódca właściwy dla sądu załogowego (art. 78 niniejszego rozporządzenia); to samo prawo służy prokuratorowi przy sądzie okręgu generalnego, o ile właściwy dowódca (art. 101 niniejszego rozporządzenia) na to się zgadza.

Art. 13. Do sądów okręgów generalnych należy:

- 1) postępowanie i orzekanie w przedmiocie wszystkich spraw karnych, które nie należą do sądów załogowych;
- 2) postępowanie i orzekanie o odwołaniu od wyroków sądów załogowych, a w wypadkach, wyraźnie w ustawie postępowania karnego wymienionych, rozstrzyganie zażaleń.

Art. 14. Gdy ktoś popełnił kilka czynów karygodnych, podlegających w części sądownictwu karnemu wojskowemu, w części zaś sądownictwu karnemu cywilnemu, wówczas każdy z właściwych sądów postępuje samodzielnie.

Sąd, który wydaje wyrok późniejszy, uwzględnia przy wymiarze kary w sposób odpowiedni karę, wymierzoną orzeczeniem poprzednim.

Gdy jeden ze zbiegających się czynów karygodnych podlega karze śmierci lub karze dożywotniego pozbawienia wolności, wówczas postępowanie z powodu tego czynu powinno wyprzedzić postępowanie z powodu innego czynu karygodnego, zagrożonego karą łagodniejszą.

Z reguły wykonywa się najpierw karę, wymierzoną przez sąd, który pierwszy orzekł prawomocnie.

Art. 15. Sąd na wniosek prokuratora (oficera sądowego) może zarządzić wyłączenie jednego lub kilku zbiegających się spraw karnych i ich oddzielne przeprowadzenie, jeżeli to może zapobiedz zwłoce lub utrudnieniu postępowania, albo posłużyć do skrócenia aresztu obwinionego.

Gdy dla sprawy wyłączonej, która wskutek związku z inną sprawą karną należy, w myśl ust. 2 art. 85 niniejszego rozporządzenia, do zakresu działania sądu okręgu generalnego, właściwym jest sam przez się sąd załogowy, wówczas przechodzi ona po wyłączeniu do zakresu działania dowódcy, powołanego do ścigania karnego przed sądem załogowym.

Sąd na wniosek prokuratora (oficera sądowego) zarządzi wyłączenie czynów karygodnych również wtedy, gdy przedstawiają się one, jako nieistotne dla wymiaru kary. Dodatkowe zarządzenie wniesienia oskarżenia jest w tym wypadku dopuszczalne w ciągu miesiąca od prawomocności wyroku.

Postanowienie tego ustępu nie ma zastosowania do czynów karygodnych, które ścigać można tylko na żądanie uprawnionego.

Art. 16. Spory o właściwość między sądami wojskowymi rozstrzyga wspólny sąd bezpośrednio przełożony.

Art. 17. W razie sporu o właściwość między sądem wojskowym a sądem karnym dla osób cywilnych, sąd wojskowy przedkłada sprawę Najwyższemu Sądowi Wojskowemu, który, o ile przychyli się do zapatrywania sądu karnego dla osób cywilnych, wydaje decyzję, wiążącą sąd wojskowy. W przeciwnym razie rozstrzyga powyższy spór zespół sześciu sędziów Sądu Najwyższego i Najwyższego Sądu Wojskowego, delegowanych w równej liczbie przez oba sądy. Przewodniczą kolejno prezesi (wiceprezesi) powyższych sądów.

Decyzje zapadają na posiedzeniu niejawnem bezwzględną większością głosów, po wysłuchaniu prokuratora wojskowego i cywilnego; w razie równości głosów zapada decyzja podług zdania, za którym oświadczy się przewodniczący.

Art. 18. W wypadkach przewidzianych w art. 16 i 17 niniejszego rozporządzenia, aż do czasu orzeczenia o właściwości, odnośni dowódcy i odnośne sądy mają zarządzić czynności, potrzebne do ustalenia istoty czynu, a w szczególności te wszystkie kroki śledcze, które nie cierpią zwłoki.

Art. 19. Właściwość poszczególnych sądów załogowych i sądów okręgów generalnych zależy od właściwości dowódców właściwych.

ROZDZIAŁ II.

Oficerski korpus sędziowski.

Art. 20. Oficerski korpus sędziowski tworzą oficerowie, którzy na podstawie specjalnego wykształcenia zostali przeznaczeni do współudziału w wymiarze sprawiedliwości w wojsku.

Art. 21. Warunkiem przyjęcia w charakterze asystenta w skład korpusu sędziowskiego jest:

- 1) egzamin oficerski,
- 2) jeden rok służby oficerskiej po złożeniu tego egzaminu,
- 3) ukończone studia prawnicze.

Przyjęty do korpusu w charakterze asystenta otrzymuje stopień podporucznika, o ile go już przedtem nie posiadał.

Art. 22. Oficerom korpusu sędziowskiego służy uposażenie, przywiązane do zajmowanego stanowiska sędziowskiego, o ile nie należy się im wyższe uposażenie ze względu na ich stopień oficerski.

Wojskowe urzędy sędziowskie odpowiadają następującym stopniom oficerskim:

Prezydent Najwyższego Sądu Wojskowego — generałowi porucznikowi,
wiceprezydent i sędzia Najwyższego Sądu Wojskowego — generałowi podporucznikowi,
szef sądu (ekspozytury sądu) okręgu generalnego — pułkownikowi,
sędzia orzekający — podpułkownikowi,

sędzia załogowy — kapitanowi do pułkownika włącznie,
wojskowy sędzia śledczy — majorowi,
asystenci — podporucznikowi do kapitana włącznie.

Wojskowe urzędy prokuratorskie odpowiadają następującym stopniom oficerskim:

Naczelnny Prokurator Wojskowy — generałowi porucznikowi,
Prokurator Najwyższego Sądu Wojskowego — generałowi podporucznikowi,
podprokurator Najwyższego Sądu Wojskowego — pułkownikowi,
Prokurator sądu okręgu generalnego — podpułkownikowi,
podprokurator sądu okręgu generalnego — majorowi.

Art. 23. Przełożonym wojskowym w korpusie sędziowskim służy następujący zakres władzy dyscyplinarnej:

- 1). a) Prezydentowi Najwyższego Sądu Wojskowego — prawa dowódcy dywizji;
b) szefom sądu okręgu generalnego — dowódcy pułku;
c) sędziom załogowym — dowódcy bataljonu.
- 2). a) Naczelnemu Prokuratorowi wojskowemu — prawa dowódcy dywizji;
b) Prokuratorowi przy Najwyższym Sądzie Wojskowym — prawa dowódcy brygady;
c) prokuratorowi przy sądzie okręgu generalnego — prawa dowódcy pułku.

ROZDZIAŁ III.

Sędziowie wojskowi (orzekający i śledczy).

Art. 24. Sędziowie wojskowi wszystkich stopni, przy objęciu pierwszego stanowiska sędziego, składają przysięgę sędziowską, którą odbiera szef sądu według rot następującej:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, iż obowiązki sędziego będę wiernie wypełniał, stosownie do ustawy i według najlepszej wiedzy i sumienia.“

Art. 25. W razie potrzeby można powierzyć obowiązki sędziego orzekającego (śledczego) lub prokuratora (podprokuratora) oficerom, nie mającym stopnia oficerskiego, przepisanego w art. 21.

Art. 26. Sędziów wojskowych, z wyjątkiem sędziów załogowych i sędziów śledczych, mianuje Naczelnik Państwa.

Sędziów załogowych i śledczych oraz asystentów sędziowskich mianuje Minister Spraw Wojskowych.

Art. 27. W celu przygotowania kandydatów na stanowiska sędziowskie (urzędy prokuratorskie) ustanawia się dwuletnią praktykę, określoną rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

Starszym asystentom można powierzać czasowo zastępstwo sędziów śledczych podprokuratorów z postanowienia szefa sądu lub prokuratora, jak również obronę podsądnych.

Art. 28. Wojskowi sędziowie śledczy urzędują przy sądzie okręgu generalnego lub w wyznaczonych okręgach śledczych.

Art. 29. Granice okręgów śledczych w okręgach generalnych oraz przydział wojskowych sędziów śledczych do Okręgu ustala sąd wojskowy właściwego okręgu generalnego w porozumieniu z dowodcą tego okręgu.

Art. 30. Sędziowie są przy wykonywaniu sędziowskich czynności śledczych i przy wydawaniu orzeczeń niezawisli i podlegają jedynie ustawie.

ROZDZIAŁ IV.

Sądy Orzekające.

1. Postanowienia ogólne.

Art. 31. Posiedzenia sądów wojskowych dzielą się na posiedzenia dyspozycyjne i rozprawy sądowe.

W sądach załogowych niema posiedzeń dyspozycyjnych.

Art. 32. Na rozprawie sądowej musi być obecny komplet orzekający, w rozporządzeniu niniejszem przepisany, prokurator lub podprokurator, oficer sądowy i protokulant.

2. Sądy załogowe i marynarskie.

Art. 33. Utworzenie i rozwiązanie sądów załogowych i marynarskich następuje z rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 34. Sąd załogowy składa się z sędziego załogowego i odpowiedniej ilości oficerów korpusu sędziowskiego.

Art. 35. Komplet sądu załogowego składa się z oficera korpusu sędziowskiego, jako przewodniczącego i dwóch asesorów, z których jeden jest oficerem, zaś drugi podoficerem.

Asesor musi być pełnoletni, nieposzlakowany, nie pozostawać w śledztwie, ani w innych dochodzeniach, a nadto musi biegle czytać i pisać.

Do zakresu działania sędziego sądu załogowego należy, prócz rozpoznawania spraw, należących do właściwości sądu załogowego, także prowadzenie śledztwa w sprawach o przestępstwa, należące do właściwości sądów okręgów generalnych; na wniosek jednak prokuratora sędzia załogowy odstępuje sprawę właściwemu sędziemu śledczemu.

Poszczególne czynności sędziowskie poza rozprawą pełni przewodniczący sądu załogowego samodzielnie bez udziału asesorów.

Wyznaczanie asesorów przez właściwych dowódców ze stanu żołnierskiego odbywa się w miarę możliwości, z kolei wyznaczonej z góry z początkiem każdego roku.

Czynności oskarżyciela wykonywa wyznaczony do tego przez właściwego dowódcę oficer sądowy.

Akt oskarżenia zastępuje pisemny rozkaz właściwego dowódcy, wydany oficerowi sądowemu z poleceniem postawienia w sądzie wniosku o ukaranie.

Rozkaz w przedmiocie oskarżenia winien obejmować zarówno osobę obwinionego, jak zarzucony mu czyn i w razie potrzeby wniosek o orzeczeniu aresztu śledczego lub utrzymanie go w mocy.

Art. 36. Przepisy, dotyczące sądów załogowych, stosuje się odpowiednio do sądów marynarskich.

3. Sądy Okręgów Generalnych.

Art. 37. Utworzenie i rozwiązanie sądów okręgów generalnych i sądów admirałskich następuje z rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 38. W każdym okręgu generalnym ustanawia się w siedzibie dowódcy sąd pod nazwą „sąd wojskowy okręgu generalnego“.

Art. 39. Sąd wojskowy okręgu generalnego składa się z szefa sądu oraz sędziów wojskowych.

Art. 40. Posiedzenia dyspozycyjne są przeznaczone dla rozpatrywania spraw poza rozprawą główną, a w szczególności:

- 1) wniosków, uczynionych przez prokuratora w toku śledztwa w wypadkach, w których sędzia śledczy nie zgadza się z wnioskiem prokuratora;
- 2) zażaleń na decyzję sędziego śledczego w wypadkach, ustawą wojskowego postępowania karnego przewidzianych;
- 3) aktu oskarżenia, jeżeli przewodniczący uważa przeprowadzenie lub uzupełnienie śledztwa (dochodzeń) za wskazane; stosownie do wyników tychże, może prokurator poczynić odpowiednie wnioski lub wnieść nowy akt oskarżenia;
- 4) odwołanie od wyroków sądów niższych, w wypadku § 34 pkt. 1 i 2 i § 342 ustawy wojskowego postępowania karnego.

Posiedzenia dyspozycyjne odbywają się w składzie szefa sądu lub jego zastępcy oraz dwóch członków sądu z udziałem prokuratora.

Odnośnie do obrad i głosowania ma zastosowanie przepis § 74-go ust. 2 ustawy wojskowego postępowania karnego i art. 131 niniejszego rozporządzenia.

Z braku kompletu powołuje się na zastępców wojskowych sędziów śledczych.

Art. 41. Wewnętrzny podział czynności między członkami sądu okręgu generalnego następuje z rozporządzenia szefa sądu z początkiem każdego roku administracyjnego na jego przeciąg.

Podział ten można tylko wtedy zmienić w ciągu roku administracyjnego, jeżeli się to okaże potrzebne z powodu przeciążenia albo z powodu zmiany lub trwałej przeszkody poszczególnych sędziów.

Art. 42. Asesorów sądu okręgu generalnego i ich zastępców na przedstawienie szefa sądu wyznacza właściwy dowódca okręgu generalnego na każdą sesję sądową.

Art. 43. Powołany na asesora na czas sesji sądowej przechodzi do rozporządzenia szefa właściwego sądu.

Art. 44. Komplet orzekający sądu okręgu generalnego w przedmiocie przestępstw, zagrożonych karą śmierci lub ciężkiego więzienia bezterminowego (domu karnego bezterminowego), składa się z dwóch sędziów wojskowych, z których jeden jest przewodniczącym i kierownikiem rozprawy i trzech asesorów w następującym porządku starszeństwa:

- a) dla spraw generałów i równych im stopniom, — członek Najwyższego Sądu Wojskowego, szef sądu okręgu generalnego lub jego zastępca, jako drugi członek, oraz trzech generałów, wyznaczonych przez Ministra Spraw Wojskowych;
- b) dla spraw dowódców pułku i równych im stopniom — szef sądu lub jego zastępca i sędzia wojskowy oraz trzech generałów lub pułkowników, mających dowództwo jako asesorów;
- c) dla spraw oficerów sztabowych — dwóch sędziów wojskowych i trzech oficerów sztabowych, jako asesorów;
- d) dla spraw oficerów niższych stopni — dwóch sędziów wojskowych oraz oficerów sztabowych i dwóch oficerów niższego stopnia, jako asesorów;

e) dla spraw szeregowych — dwóch sędziów wojskowych, a jako asesorów oficer niższego stopnia i dwóch szeregowych.

W wypadkach, objętych punktem a) ustępu 1-go niniejszego artykułu, przewodniczącym i kierownikiem rozprawy jest członek Najwyższego Sądu Wojskowego.

Żaden z asesorów sądu wojskowego nie może być niższy stopniem od oskarżonego.

Jeżeli kilku wojskowych różnych stopni przychodzi w charakterze oskarżonych przed sąd wojskowy, wówczas składa się komplet orzekający odpowiednio do najstarszego stopniem oskarżonego.

O ile zaś przedmiotem rozprawy jest inne przestępstwo, niż określone w ustępie 1-ym niniejszego artykułu, wówczas komplet orzekający sądu okręgu generalnego składa się tylko z jednego sędziego zawodowego jako przewodniczącego i kierownika rozprawy i czterech asesorów, wyznaczonych odpowiednio do zasad, wypowiedzianych w niniejszym artykule, z tem, że w wypadku punktu d) ma być jeden oficer sztabowy, a w wypadku punktu e) — dwóch oficerów.

Art. 45. Gdy oskarżony jest lekarzem wojskowym, oficerem intendentury (prowiantury) lub urzędnikiem wojskowym, wówczas sąd okręgu generalnego składa się według art. 42 niniejszego rozporządzenia, z tem jednak, że dwaj asesorowie, a conajmniej jeden asesor, powinni należeć do tej samej kategorii służby, co i oskarżony.

Art. 46. Gdy oskarżony jest osobą cywilną, sąd okręgu generalnego składa się według art. 44 punkt e); gdy jednak oskarżony posiada stopień oficerski lub równorzędny, wówczas traktuje się go przy składaniu sądu wojskowego na równi z osobą wojskową będącą na służbie.

Gdy oskarżono osobę cywilną łącznie z osobą wojskową, wówczas sąd okręgu generalnego składa się według postanowień, obowiązujących dla osoby wojskowej.

Przy tworzeniu sądu dla jeńców wojennych w miarę możliwości, uwzględnia się ich stopień wojskowy.

Art. 47. Gdy oskarżeni należą do różnych grup służbowych, należy w miarę możliwości, powołać komplet odpowiednio do zasady, wspomnianej w art. 44.

Art. 48. Sąd odwoławczy przy sądach okręgów generalnych tworzy się według art. 42 z tem, że w komplecie orzekającym zawsze zasiada dwóch sędziów wojskowych.

Art. 49. Przepisy, dotyczące sądów okręgów generalnych, stosuje się odpowiednio do sądów admirałskich.

4. Najwyższy Sąd Wojskowy.

Art. 50. Siedzibą urzędową Najwyższego Sądu Wojskowego jest m. st. Warszawa.

Art. 51. Na czele Najwyższego Sądu Wojskowego stoi Prezydent mianowany z pośród generałów korpusu sędziowskiego.

O ile w Rozporządzeniu niniejszem nie przewidziano wyjątków, wydaje on zarządzenia i postanowienia, potrzebne poza posiedzeniem senatu, nadzoruje zachowanie porządku czynności i przewodniczy z reguły na posiedzeniach senatu.

Art. 52. Najwyższy Sąd Wojskowy składa się z Prezydenta, jednego lub kilku wiceprezydentów i Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego i dzieli się na wydziały.

Najwyższy Sąd Wojskowy orzeka w wydziałach złożonych z trzech sędziów.

Każde rozstrzygnięcie Najwyższego Sądu Wojskowego zapada, o ile ustawa wojskowego postępowania karnego, nie postanawia inaczej, na podstawie kolegialnej narady w wydziałach i po wysłuchaniu Prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym.

Art. 53. Wewnętrzny podział czynności pomiędzy sędziów oraz podział Najwyższego Sądu Wojskowego na wydziały następuje z postanowienia samego Najwyższego Sądu Wojskowego z początkiem każdego roku administracyjnego na jego przeciąg. Podział ten tylko wtedy można zmienić w ciągu roku administracyjnego, jeżeli okaże się to potrzebne z powodu przeciążenia pewnego wydziału, albo z powodu zmiany lub trwałej przeszkody poszczególnych sędziów.

Art. 54. Gdy wydział chce w pewnej kwestji prawnej odstąpić od poprzedniego orzeczenia plenarnego zebrania sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego lub jeżeli okaże się w tymże sądzie rozbieżność w rozstrzygnięciu pewnej kwestji prawnej, wówczas należy zasięgnąć co do spornego pytania prawnego orzeczenia plenarnego zebrania po wysłuchaniu zdania Prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym. Rozprawa i rozstrzygnięcie w pełnym zebraniu przychodzi do skutku przy współudziale co najmniej 2/3 wszystkich sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego. Rozprawa przed plenum odbywa się pod przewodnictwem Prezydenta na posiedzeniu niejawnem, do którego ma się przybrać, prócz członków plenum i protokulanta, tylko prokuratora wojskowego.

Kierowanie rozprawą należy do Prezydenta Sądu. Orzeczenie co do kwestji prawnej zapada na podstawie pisemnego sprawozdania sędziego, ustanowionego referentem po wysłuchaniu wniosków prokuratora wojskowego, przedłożonych na piśmie.

Art. 55. Po rozstrzygnięciu kwestji prawnej na pełnym zebraniu senat, który rozstrzygnięcie to spowodował, orzeknie w sprawie samej, przy czem jest związany orzeczeniem plenarnem.

Senat orzekając, przeprowadza poprzednio rozprawę ze stronami, jeżeli rozprawa taka ma według ustawy wojskowego postępowania karnego poprzedzić rozstrzygnięcie sprawy, względnie ponawia rozprawę, jeżeli odbyła się już przedtem.

Przy wzywaniu interesowanych do rozprawy tej zawiadamia się ich równocześnie, o orzeczeniu plenarnem, które zapadło w kwestji prawnej.

Art. 56. Szczegółowy tok czynności Najwyższego Sądu Wojskowego uregułuje instrukcja, którą wyda Minister Spraw Wojskowych.

Art. 57. Najwyższy Sąd Wojskowy ma prawo wyjątkowo na wniosek właściwego dowódcy albo obwinionego, albo urzędu, ze względu na interes służby wojskowej, bezpieczeństwo publiczne, albo z innych ważnych powodów, sprawę karną przenieść z kompetencji właściwego dowódcy do kompetencji innego właściwego dowódcy, posiadającego ten sam zakres działania.

Przekazanie takie jest dopuszczalne również co do jednego lub kilku zbiegających się czynów karygodnych, przy czem sprawę powinno się przekazać dowódcy, dla wyłączonej sprawy karnej rzeczowo właściwemu.

Art. 58. Zakres działania Najwyższego Sądu Wojskowego określa ustawa wojskowego postępowania karnego.

5. Sądy doraźne.

Art. 59. Postępowanie doraźne względem osób, podlegających sądownictwu wojskowemu, jest dopuszczalne tylko po poprzednim ogłoszeniu postępowania doraźnego co do przestępstw, popełnionych po tem ogłoszeniu, a mianowicie w wypadkach popełnienia zbrodni, przewidzianych §§ 96, 97, 103, 106, 107, 110, i w wypadkach, zbrodni lub występków, przewidzianych w §§ 69 i 73 Wojskowego Kodeksu Karnego, tudzież w wypadku szpiegostwa na rzecz państwa obcego lub nieprzyjaciela, nieuprawnionego werbunku, tchórzostwa przed nieprzyjacielem lub płądowania.

Art. 60. Postępowanie doraźne względem osób podlegających sądownictwu wojskowemu, może być nadto zastosowane tylko po poprzednim jego ogłoszeniu, co do przestępstw popełnionych po tem ogłoszeniu, a w szczególności:

- a) w b. zaborze austriackim—co do zbrodni, morderstwa, rabunku, podpalenia i gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenie cudzej własności;
- b) w b. zaborze rosyjskim—co do rozboju, zabójstwa, podpalenia lub innego rozmyślnego uszkodzenia cudzego mienia, jeżeli przestępstwo jest zbrodnią.
- c) w b. zaborze pruskim—co do morderstwa, rabunku, podpalenia i uszkodzenia lub zniszczenia cudzej własności, jeżeli przestępstwo jest zbrodnią.

Orzeczenie o potrzebie wprowadzenia sądów doraźnych we wszystkich wypadkach należy do Ministra Spraw Wojskowych, który ze względu na szczególne warunki może przekazać upoważnienie to poszczególnym właściwym dowódcom okręgów generalnych. W wypadkach takich należy oznaczyć formację lub okręg wojskowy, dla którego wprowadzenie postępowania doraźnego uznano za potrzebne.

Art. 61. Prawa właściwego dowódcy, wynikające z ustawy wojskowego postępowania karnego, służą dowódcy właściwemu w postępowaniu doraźnem w całej pełni.

Art. 62. Właściwy dowódca zarządza sądy doraźne i ogłasza o tem w rozkazie.

Art. 63. O ogłoszeniu sądów doraźnych właściwy dowódca donosi w każdym wypadku Ministrowi Spraw Wojskowych bezzwłocznie, według możliwości, telegraficznie.

Art. 64. Do przeprowadzenia postępowania doraźnego jest właściwy sąd doraźny, zbierający się przy sądzie okręgu generalnego bez względu na inne sprawy karne, toczące się przeciw obwinionemu w sądach zwyczajnych.

Art. 65. Sąd doraźny składa się z tych samych osób, co sąd wojskowy przy sądach okręgów generalnych, w myśl art. 44 niniejszego rozporządzenia.

Utrzymanie pewnego porządku kolejnego przy wyznaczaniu członków sądu doraźnego jest wskazane tylko o tyle, o ile jest to możliwe bez zwłoki.

Sąd doraźny może według uznania właściwego dowódcy obrać siedzibę swoją w każdym miejscu okręgu, dla którego są ogłoszone sądy doraźne.

Art. 66. Wdrożenie postępowania doraźnego powoduje prokurator wojskowy przez natychmiastowe doręczenie sądowi okręgowemu rozkazu, otrzymanego od właściwego dowódcy, który rozkaz ten wydaje w przeciągu 48 godzin po ukończeniu dochodzeń przeprowadzonych w myśl § 438 ustawy wojskowego postępowania karnego.

W ciągu 24 godzin po otrzymaniu tego rozkazu zbiera się sąd doraźny wskutek zarządzeń, wydanych przez sąd okręgu generalnego, który również wyda zarządzenia co do dostarczenia eskorty i oddziału egzekucyjnego, koniecznych dla bezpieczeństwa sądu doraźnego i w razie potrzeby dla wykonania kary śmierci, tudzież postara się o to, aby w miejscu przeznaczonym do odbywania sądu doraźnego, przygotowano wszystkie potrzebne przybory urzędowe i aby sprowadzono duszpasterza w ten sposób by w razie skazania na karę śmierci, nic nie stało na przeszkodzie ku jej wykonaniu.

Art. 67. Sąd doraźny może się odbyć w każdym czasie, a nawet pod gołym niebem.

6. Sądy w polu i na morzu.

Art. 68. Postanowienia artykułów poprzedzających obowiązują także w polu i na morzu, o ile artykuły poniższe nie zawierają przepisów odmiennych.

Prawa właściwego dowódcy, wynikające z ustawy wojskowego postępowania karnego, utrzymuje się w polu i na morzu w całej pełni.

Art. 69. Utworzenie i rozwiązanie sądów polowych i sądów wojennych eskadry, następuje na rozkaz Naczelnego Wodza.

Zbierają się one w każdym wypadku z osobna tylko na wezwanie właściwego dowódcy i bywają oznaczone według jego komendy.

Art. 70. Sąd orzekający przy sądach polowych i sądach wojennych eskadry składa się z wojskowego sędziego jako kierującego rozprawą i czterech asesorów, z których najstarszy rangą jest przewodniczącym:

- 1) gdy oskarżony jest szeregowym lub osobą wojskową, nie należącą do kategorii oficerów i im równorzędnych — z oficera sztabowego, dwóch kapitanów (rotmistrzów) i porucznika;
- 2) gdy oskarżony jest oficerem do kapitana włącznie — z pułkownika lub podpułkownika, majora i dwóch kapitanów (rotmistrzów);
- 3) gdy oskarżony jest majorem — z pułkownika, podpułkownika i dwóch majorów;
- 4) gdy oskarżony jest podpułkownikiem — z generała-podporucznika, pułkownika i dwóch podpułkowników;
- 5) gdy oskarżony jest pułkownikiem — z generała podporucznika, i trzech pułkowników;
- 6) gdy oskarżony jest generałem-podporucznikiem — z generała-porucznika i trzech generałów podporuczników;
- 7) gdy oskarżony jest generałem-porucznikiem — z generała brygady i trzech generałów-poruczników.

Jeżeli oskarżony jest oficerem jeszcze wyższego stopnia, wyznacza Wódz Naczelny oficerów, którzy mają współdziałać jako sędziowie.

Art. 71. W braku oficera, posiadającego stopień, wymagany w art. 70, dowódca właściwy może wyznaczyć oficera, bezpośrednio wyższego lub bezpośrednio niższego stopniem, jako przewodniczącego lub asesora.

Na równi z wymienionymi w art. 70 stopniami służbowymi stoją przy marynarce wojennej odpowiednie stopnie marynarki wojennej.

Przewodniczący musi mieć wyższy lub równy stopień z kierującym rozprawą.

Asesorów wyznacza właściwy dowódca.

Żaden z członków sądu polowego, z wyjątkiem kierującego rozprawą nie może być niższego stopniem od oskarżonego.

Art. 72. Członków sądu polowego i sądu wojennego eskadry, składającego się z osób, wymienionych w artykułach poprzednich, z wyjątkiem oficera korpusu sędziowskiego, pełniącego funkcję kierującego rozprawą, można powołać w przypadkach przewidzianych w art. 45 i 46 niniejszego rozporządzenia z pośród oficerów innych korpusów.

Jeżeli dla złożenia sądu wojennego eskadry brakuje oficerów, posiadających stopnie wojskowe, wymagane w myśl art. 70 niniejszego rozporządzenia, sąd wojenny złożyć można również z oficerów innych stopni, przewodniczący jednak i dwaj asesorowie muszą być starsi rangą od oskarżonego.

Dla oficerów cudzoziemskich i osób równorzędnych tworzy się sąd wojenny tak samo jak sąd dla oficerów i osób równorzędnych własnej armii.

Sąd wojenny okrętowy składa się, prócz oficera marynarki, wyznaczonego na kierownika rozprawy, z oficera sztabowego marynarki, jako przewodniczącego, tudzież kapitana i dwóch poruczników marynarki, jako asesorów. W razie potrzeby, może dowódca właściwy, zamiast oficera sztabowego marynarki, powołać kapitana marynarki na przewodniczącego sądu wojennego okrętowego, a zamiast poruczników, wymaganych według art. 70 ust. 1 punkt 1 niniejszego rozporządzenia i ustępu poprzedzającego, — chorażych lub podchorążych marynarki na członków sądu wojennego eskadry lub sądu wojennego okrętowego. Przy powoływaniu członków sądu wojennego nie istnieje pewien oznaczony porządek kolejny.

Jeżeli oskarżony jest osobą cywilną, sąd polowy i sąd wojenny eskadry składa się według art. 70 punkt 1, jeżeli jednak oskarżony posiada stopień oficerski lub równorzędny, wówczas traktuje się go przy składaniu sądu wojennego na równi z osobą wojskową w służbie.

Art. 73. Właściwym dowódcom w polu przydaje się potrzebną ilość oficerów korpusu sędziowskiego celem sprawowania czynności prowadzącego śledztwo, kierującego rozprawą i oskarżyciela.

Komendantowi okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, pomagają w tym samym celu oficerowie marynarki. Przed objęciem urzędu odbiera on od nich przysięgę, iż będą sumiennie wypełniali powierzone im obowiązki prowadzącego śledztwo (kierującego rozprawą, prowadzącego dochodzenia, zastępującego oskarżenie). Jeżeli jeden z wymienionych oficerów doznaje w danym wypadku przeszkody, wówczas dowódca wyznacza z grona podwładnych oficerów marynarki zastępcę, od którego należy również odebrać przysięgę. Równocześnie z nadaniem praw właściwego dowódcy (art. 94 niniejszego rozporządzenia) należy nowoustanowionemu dowódcy oddać do rozporządzenia potrzebną ilość oficerów korpusu sędziowskiego, przydanych jednemu z podwładnych dowódców. Przełożony dowódca może, w razie potrzeby, użyć do przeprowadzenia postępowania karnego przeciw osobie, należącej do kompetencji jego, także oficerów korpusu sędziowskiego, przydanych jednemu z podwładnych dowódców.

Art. 74. W polu i na morzu nie ustanawia się sędziów śledczych. Sądami, orzekającymi w polu są sądy polowe, na okrętach, pozostających w związku floty — sądy wojenne floty, na okrętach zaś wysłanych w misji samodzielnej — sądy wojenne okrętowe.

Art. 75. Naczelnny Wódz może poddać osoby, które nie podlegają w innych wypadkach sądownictwu karnemu wojskowemu, a będą przytrzymane w kraju nieprzyjacielskim na obszarze, zajętym przez wojska (dowództwa) zmobilizowane lub przez ich sprzymierzeńców, pod sądownictwo karne wojskowe:

- 1) za czyny karygodne, popełnione na tym obszarze;
- 2) bez względu na miejsce popełnienia czynu, za zbrodnie nieuprawnionego werbunku, uwiedzenia lub dania pomocy do naruszenia zaprzysiężonego obowiązku służby wojskowej, szpiegostwa i innych porozumień z nieprzyjacielem, albo innych działań, mających na celu szkodę dla siły zbrojnej lub wojsk z nią sprzymierzonych, lub korzyść dla nieprzyjaciela, jak również uwiedzenie do niedopełnienia wojskowego rozkazu, powołującego, albo za przestępstwa, popełnione czynami takimi, a podlegające surowszemu ukaraniu.

7. Sądy doraźne w polu i na morzu.

Art. 76. Do zarządzenia, ogłoszenia i wprowadzenia postępowania doraźnego są upoważnieni w polu i na morzu wszyscy właściwi dowódcy (art. 88 i 92 niniejszego rozporządzenia) w przedmiocie przestępstw, wyliczonych w art. 59 niniejszego rozporządzenia.

Ograniczenia praw właściwego dowódcy, zawarte w art. 90 ust. 3 i art. 91 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, nie mają zastosowania do postępowania doraźnego.

Ogłoszenie sądów doraźnych w polu i na morzu w innych wypadkach może zarządzić tylko Naczelny Wódz w polu (dowódca wybrzeża) oraz dowódca, wymieniony w § 475 A. ust. 2 ustawy wojskowego postępowania karnego. Dowódcy ci mogą zarządzić ogłoszenie sądów doraźnych z powodu wszystkich przestępstw, za które wymierzona być może kara pozbawienia wolności nieograniczona do lat pięciu oraz względem wszystkich osób, podlegających sądownictwu karnemu wojskowemu.

Zniesienie ogłoszonego postępowania doraźnego następuje na zarządzenie dowódcy, który je wprowadził; w każdym jednak razie prawo to służy również dowódcom, wymienionym w ustępie poprzednim.

Art. 77. Sąd doraźny w polu składa się tak, jak sąd wojskowy polowy, sąd wojenny floty lub sąd wojenny okrętowy.

Sąd doraźny przeciw oficerowi lub osobie równorzędnej na pokładzie okrętu wysłanego w misji tworzy się tak, jak sąd wojenny floty, z tą zmianą iż w miejsce oficera korpusu sędziowskiego wchodzi w skład sądu doraźnego oficer marynarki jako kierujący rozprawą.

Również w innych wypadkach, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, można powierzyć kierownictwo rozprawą w postępowaniu doraźnym w polu zamiast oficera korpusu sędziowskiego, oficerowi stanu żołnierskiego.

O każdym zarządzeniu i zniesieniu postępowania doraźnego należy donieść Naczelnemu Wodzowi (dowódcy wybrzeża).

ROZDZIAŁ V.

Prawa i zakres działania właściwego dowódcy.

Art. 78. Właściwym dowódcą w przedmiocie przestępstw, należących do właściwości sądów okręgów generalnych, jest dowódca okręgu generalnego; w przedmiocie zaś przestępstw, ulegających rozpoznaniu sądów załogowych wyznaczony przez Ministra Spraw Wojskowych dowódca stacjonowanej w obrębie obwodu sądowego wyższej jednostki organizacyjnej.

Jeżeli zachodzące okoliczności wymagają tego, może Minister Spraw Wojskowych nadać prawa dowódcy właściwego również innym dowódcom.

Oznaczenie właściwych dowódców dla sądów marynarskich i admirałskich nastąpi w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 79. Właściwość poszczególnych sądów załogowych i sądów okręgów generalnych zależy od właściwości dowódców właściwych, którym służy prawo wdrażania przepisanych kroków celem ścigania karnego i którzy mają się odnosić w sprawach karnych do powyższych sądów (art. 19 niniejszego rozporządzenia).

Art. 80. Właściwy dowódca ma nie tylko prawo, lecz również obowiązek wdrażania przepisanych kroków celem zarządzenia ścigania karnego za czyny karygodne, które należą do jego zakresu działania i doszły do jego wiadomości, oraz obowiązek postępowania w toku procesu w myśl ustawy wojskowego postępowania karnego.

Art. 81. Wrazie przeszkody uprawnienia właściwego dowódcy wykonywa jego zastępca w dowództwie.

Art. 82. Właściwość właściwego dowódcy rozciąga się na wszystkie osoby, podporządkowane mu wojskowo, lub należące do zakresu jego rozkazu.

Art. 83. Osoby wojskowe, odkomenderowane z własnej formacji wojskowej do innej formacji, podlegają pod względem karno-sądowym na czas odkomenderowania dowódcy właściwemu tej ostatniej formacji (§ 170 ustawy wojskowego postępowania karnego).

Art. 84. Prawa właściwego dowódcy co do osób, podlegających sądownictwu karnemu wojskowemu, które nie podpadają pod żadne z postanowień powyższych, wykonywa rzeczowo właściwy dowódca, znajdujący się najbliżej miejsca ujęcia lub miejsca popełnienia czynu.

Ten dowódca jest dalej właściwym dla wszystkich osób, podlegających wojskowemu sądownictwu karnemu, które są odłączone od własnej formacji wojskowej w sposób inny aniżeli wspomniany w art. 83 niniejszego rozporządzenia i zostały ujęte albo popełniły czyn karygodny w obcym okręgu terytorjalnym wojskowym, o ile dowódca właściwy według artykułów poprzedzających nie skorzysta sam z prawa zarządzenia ścigania karnego.

Gdy ze względu na miejsce ujęcia lub popełnienia czynu, uzasadniona jest właściwość kilku dowódców, wówczas ma między nimi pierwszeństwo ten, który wyprzedził innych przez zarządzenie, odnoszące się do ścigania karnego sprawy.

Przy wydaniu z obcego państwa, należy uważać miejsce wydania za miejsce ujęcia.

Art. 85. Jeżeli osoba, podlegająca sądownictwu karnemu wojskowemu, pozostaje pod zarzutem kilku czynów karygodnych, albo jeżeli kilka osób, podlegających sądownictwu temu, miało udział w tym samym przestępstwie o charakterze sprawców, współwinnych, uczestników, lub udzielających pomocy, wówczas należy z reguły przeprowadzić i ukończyć postępowanie karne równocześnie i łącznie.

Jeżeli łączne sprawy karne należą w części do zakresu działania sądu załogowego, w części zaś do zakresu działania sądu okręgu generalnego, wówczas ich wspólne ściganie należy do właściwego dowódcy przy sądzie okręgu generalnego, a wskutek tego łączne przeprowadzenie postępowania karnego do tegoż sądu.

Art. 86. Jeżeli w tym samym czynie karygodnym brało udział kilka osób, należących do kompetencji różnych właściwych dowódców, którzy nie pozostają względem siebie w stosunku podporządkowania, wówczas następuje łączne ściganie i łączne przeprowadzenie postępowania karnego tylko wtedy, gdy połączenie spraw karnych wyraźnie zarządzono.

Art. 87. W wypadkach przewidzianych w art. 86 gdy chodzi o sądy załogowe, zarządzenie to wydaje na wniosek jednego z oficerów sądowych ten sąd okręgu generalnego, któremu te sądy podlegają, w innych zaś wypadkach, tudzież, jeżeli przeciw jednemu z obwinionych wniesiono już oskarżenie, można połączyć odnośne sprawy karne tylko na podstawie decyzji Najwyższego Sądu Wojskowego.

Do którego z właściwych sądów należy rozpoznanie połączonej sprawy karnej, postanawia sąd okręgu generalnego lub Najwyższy Sąd Wojskowy, przestrzegając przepisów ust. 2 art. 85 niniejszego rozporządzenia.

Gdy później okaże się, iż oddzielne przeprowadzenie postępowania przeciw jednemu z obwinionych może zapobiec zwłoce, lub utrudnieniu postępowania, albo posłużyć do skrócenia aresztu obwinionego, wówczas można w ten sam sposób uchylić znowu połączenie; w miarę zachodzących okoliczności można także co do osoby włączonej pozostawić wykonanie praw właściwego dowódcy nadal dowódcy, wyznaczonemu przez przełożonego dowódcę lub Najwyższy Sąd Wojskowy.

Art. 88. Właściwymi dowódcami, posiadającymi prawo do ścigania karnego w polu i na morzu są:

a) w p o l u :

dowódca dywizji wojsk,
mianowany dowódca twierdzy (przystani wojennej), postawionej
w stan uzbrojenia wojennego, która leży w obrębie obszaru, albo
została postawiona w stan wojenny z powodu zagrożenia przez
nieprzyjaciela,
dowódca armji,
dowódca frontu,
dowódca okręgu etapowego,
Naczelny Wódz.

b) n a m o r z u :

Dowódca okrętu wojennego, wysłanego w samodzielnej misji
i znajdującego się poza flotą,
dowódca floty,
dowódca wybrzeża.

Art. 89. Właściwość dowódców, wymienionych w art. 88 rozciąga się co do swego zakresu rzeczowego na wszystkie czyny karygodne, przekazane do rozstrzygania sądom wojskowym, właściwość zaś rzeczowa dowódcy okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, tylko na czyny karygodne, które według wchodzącego w zastosowanie wymiaru kary nie są zagrożone karą wyższą od kary pięcioletniego pozbawienia wolności.

Art 90. Właściwość dowódców w polu rozciąga się na wszystkie osoby, podporządkowane im wojskowo, albo należące do objętego ich rozkazami obszaru, które podlegają sądownictwu karnemu wojskowemu, z wyjątkiem tych, które według ustawy albo zarządzenia Naczelnego Wodza, dowódcy frontu, dowódcy armji samodzielnie operującej, są w myśl art 92 ust. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia poddane innemu właściwemu dowódcy.

Właściwość dowódców rozciąga się również na osoby, oddane pod ich rozkazy, a podlegające sądownictwu wojskowemu, które będą przytrzymane na obszarze objętym ich rozkazami, jeżeli nie można uzyskać łatwo interwencji właściwego zresztą dowódcy, tudzież na osoby, przytrzymane na obszarze, objętym ich rozkazami, a poddane wskutek osobnego zarządzenia dowodzącego (art. 75 niniejszego rozporządzenia) pod sądownictwo karne wojskowe.

Prawa właściwego dowódcy nad pułkownikami (równorzędnymi), osobami wojskowymi wyższej od nich rangi służą z zasady (art. 92 niniej-

szego rozporządzenia i § 479 ust. 1 ustawy wojskowego postępowania karnego) tylko najwyższemu dowódcy armją w polu, a w twierdzy zamkniętej przez nieprzyjaciela, tylko najwyższemu dowódcy wojskowemu, posiadającemu prawo ścigania karnego.

Art. 91. Dowódca okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, wykonywa prawa właściwego dowódcy nad załogą, z wyłączeniem sztabu okrętowego.

Właściwość dowódcy wybrzeża rozciąga się na osoby, podporządkowane mu wojskowo albo należące do obszaru, objętego jego rozkazami, tudzież na osoby, wymienione w art. 90 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, które przytrzymano na tym obszarze.

W sprawach karnych osób, znajdujących się na pokładzie okrętu, na które z powodu osobistej właściwości sprawcy, albo ciężkiej kwalifikacji popełnionego czynu karygodnego nie rozciąga się zakres działania dowódcy okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, ma tenże ograniczyć się do zarządzenia zbadania istoty czynu, zabezpieczenia w miarę możliwości środków dowozowych, oraz przesłuchania i potrzebnego w danym razie przytrzymania obwinionego.

Gdy tylko pozwolą na to okoliczności, należy przesłać wszystkie akta władzy, powołanej do podjęcia karnych czynności urzędowych (art. 78 ust. 3 niniejszego rozporządzenia) przy równoczesnem odstawieniu obwinionego.

Władza ta postępuje dalej według przepisów postępowania zwyczajnego.

Art. 92. W razie potrzeby, może przy armji w polu Naczelny Wódz, na morzu zaś w czasie wojennym dowódca wybrzeża przenieść prawa właściwego dowódcy z ograniczeniem w kierunku osobistym lub rzeczowym, albo też bez ograniczenia również na takich dowódców podwładnych, którym prawa tego ustawa wyraźnie nie przyznaje.

Przy armji w polu Naczelny Wódz, na morzu zaś w czasie wojennym dowódca wybrzeża wykonywa prawo do rozszerzania lub ograniczenia właściwości podporządkowanych mu dowódców.

Wolno mu także przenieść z ważnych powodów poszczególne sprawy karne z własnej kompetencji, albo z kompetencji jednego z podwładnych dowódców, do kompetencji innego dowódcy podwładnego.

Art. 93. Połączenie postępowania karnego przeciwko kilku współobwinionym, należącym do kompetencji różnych dowódców oraz uchylenie połączenia (art. 94 niniejszego rozporządzenia) zarządza w polu w obrębie granic sądownictwa karnego wojskowego dowódca, będący ich wspólnym przełożonym również wtedy, gdy przeciw jednemu z obwinionych wniesiono już oskarżenie.

Dowódca ten rozstrzyga również w razie wątpliwości o kompetencji kilku podwładnych mu dowódców.

Art. 94. W postępowaniu polowym, jeżeli w tym samym czynie karygodnym brało udział kilka osób, należących do kompetencji różnych dowódców, którzy nie pozostają względem siebie w stosunku podporządkowania, następuje łączne ściganie karne i łączne przeprowadzenie postępowania karnego tylko wtedy, gdy połączenie spraw karnych zostanie wyraźnie zarządzone.

Zarządzenie to wydaje na wniosek jednego z właściwych dowódców, ten dowódca, który jest najbliższym przełożonym.

Do którego z właściwych dowódców należy ściganie połączonej sprawy karnej, postanawia dowódca przełożony.

Gdy później okaże się, iż oddzielne przeprowadzenie postępowania przeciw jednemu z obwinionych może zapobiec zwłoce, lub utrudnieniu postępowania, albo przyczynić się do skrócenia aresztu obwinionego, wówczas w ten sam sposób można uchylić znowu połączenie; w miarę zachodzących okoliczności można również wykonywanie praw właściwego dowódcy co do osoby wyłączonej pozostawić nadal dowódcy, wyznaczonemu przez dowódcę przełożonego.

Art. 95. Właściwy dowódca może w polu zarządzić wyłączenie jednej lub kilku ze zbiegających się spraw karnych i ich oddzielne przeprowadzenie, gdy to może zapobiec zwłoce lub utrudnieniu postępowania, albo przyczynić się do skrócenia aresztu obwinionego.

Właściwy dowódca może zarządzić wyłączenie czynów karygodnych również wtedy, gdy przedstawiają się one jako nieistotne dla wymiaru kary. Dodatkowe zarządzenie wniesienia oskarżenia jest w tym wypadku dopuszczalne tylko w ciągu miesiąca po prawomocności wyroku. Postanowienie niniejszego ustępu nie ma zastosowania do czynów karygodnych, które można ścigać tylko na żądanie uprawnionego.

Art. 96. W razie ogłoszenia w polu sądów doraźnych dla poszczególnych formacji wojskowych, nie zachodzi pod względem właściwości dowódców zmiana w zasadach ogólnych (art. 78 – 87 niniejszego rozporządzenia); gdy jednak ogłoszenie sądów doraźnych zarządzono dla pewnego oznaczonego okręgu, wówczas Minister Spraw Wojskowych wyznacza równocześnie dowódcę właściwego dla wypadków postępowania doraźnego, zachodzących w odnośnym okręgu.

Dowódca ten następnie jest wyłącznie właściwy dla tych wypadków, z wykluczeniem dowódców właściwych w postępowaniu zwyczajnem. Z pośród kilku dowódców, powołanych w danym wypadku do zarządzenia postępowania doraźnego, jest wyłącznie właściwy ten, w którego okręgu obwinionego ujęto, albo któremu obwinionego oddano.

ROZDZIAŁ VI.

Prokuratorowie wojskowi i oficerowie sądowi.

Art. 97. Na czele wojskowego urzędu prokuratorskiego stoi Minister Spraw Wojskowych, któremu podwładni są prokuratorowie wojskowi wszystkich stopni. Ministra Spraw Wojskowych zastępuje w tym względzie Naczelnny Prokurator Wojskowy.

Art. 98. Urząd prokuratorski przy sądach wojskowych sprawują: Prokurator Najwyższego Sądu Wojskowego i prokuratorowie sądów okręgów generalnych.

Przy prokuratorach wojskowych urzędują podprokuratorzy.

Art. 99. Prokuratorowie i podprokuratorowie w swej służbie wewnętrznej i urzędowaniu obowiązani są do posłuchu wobec poleceń i wskazań, udzielonych im przez przełożonych. Wobec sądu przedstawiciele urzędu prokuratorskiego występują z wnioskami samodzielnie.

Art. 100. Prokurator wojskowy przy Najwyższym Sądzie Wojskowym pełni czynności, przekazane mu ustawą wojskowego postępowania karnego przed Najwyższym Sądem Wojskowym prokurator przy sądzie okręgu generalnego występuje w charakterze oskarżyciela przed sądem okręgu generalnego, a oficer sądowy w tymże charakterze przed sądami załogowymi.

Przed sądami polowymi i sądami wojennymi floty zastępuje oskarżenie oficer, wyznaczony przez właściwego dowódcę.

Prokurator wojskowy i oficer sądowy są niezawisli od sądu.

Art. 101. Prokurator wojskowy przedkłada właściwemu dowódcy wnioski, które zamierza uczynić w sądzie w przedmiocie wszczęcia, zaniechania (umorzenia) lub wstrzymania postępowania karnego, orzeczenia lub uchylenia aresztu śledczego, wniesienia aktu oskarżenia, odroczenia lub przerwy kary, połączenia i rozłączenia spraw, przekazania sprawy innej władzy, wniesienia nadzwyczajnych środków prawnych.

Powyższe postanowienie nie ma zastosowania do wniosków, które wyłaniają się z przebiegu rozprawy głównej.

W sprawach mniejszej wagi lub niecierpiących zwłoki prokurator wojskowy za zgodą właściwego dowódcy ograniczyć się może do ustnego referatu.

Gdy dowódca właściwy nie zgadza się z wnioskiem prokuratora, przedkłada sprawę niezwłocznie Ministrowi Spraw Wojskowych do decyzji.

Powyższe postanowienia mają odpowiednie zastosowanie do prokuratorskiego postępowania badawczego.

W sprawach, należących do właściwości sądów załogowych, decyduje w wypadkach, wymienionych w ustępie 1 wyłącznie właściwy dowódca.

Pozatem, gdy w ustawie wojskowego postępowania karnego jest mowa o „właściwym komendancie“, wówczas w braku innego postanowienia, odnośnie przepisów wojskowego postępowania karnego stosuje się odpowiednio do prokuratora wojskowego.

Prokurator wojskowy (oficer sądowy) zwraca się do sądu z wnioskami.

Art. 102. Prokuratorów wojskowych powołuje się z pośród oficerów korpusu sędziowskiego, oficerów zaś sądowych i ich zastępców z innej grupy oficerów.

Prokuratorowie (podprokuratorowie) i oficerowie sądowi składają przy obejmowaniu urzędowania przysięgę, iż będą sumiennie spełniali swoje obowiązki.

Art. 103. Oficera sądowego ustanawia właściwy dowódca, prokuratorów i podprokuratorów, o ile posiadają stopień oficerów sztabowych; mianuje Naczelnik Państwa, w innych zaś wypadkach — Minister Spraw Wojskowych.

Art. 104. Oficerowie korpusu sędziowskiego powołani do czynności prokuratorskiej, nie mogą w czasie tego zajęcia występować jako sędziowie śledczy, ani jako członkowie sądu orzekającego, ani też jako obrońcy, oficerowie sądowi zaś ani jako obrońcy, ani jako asesorowie w sądach orzekających.

Art. 105. Do prokuratora wojskowego (oficera sądowego) należy, prócz zastępowania oskarżenia, nadto prowadzenie postępowania badawczego, udział w śledztwie, wnoszenie aktu oskarżenia (stawianie wniosku o ukaranie) oraz zgłaszanie i wnoszenie środków prawnych.

Obowiązkiem ich jest zważać, aby korzystali w sposób należyty ze wszystkich środków, które mają posłużyć dla wyśledzenia prawdy.

ROZDZIAŁ VII.

Kancelarje sądów wojskowych.

Art. 106. Sądom wojskowym i urzędowi prokuratorskiemu przydaje się do pełnienia służby kancelaryjnej odpowiedni personel.

Art. 107. Szczegółowe przepisy o służbie kancelaryjnej przy sądach wojskowych i urzędach prokuratorskich wydaje Minister Spraw Wojskowych.

ROZDZIAŁ VIII.

Ogólny nadzór służbowy.

Art. 108. Ministrowi Spraw Wojskowych służy prawo do bezpośredniego nadzoru nad sądami wojskowymi, nad prokuratorami wojskowymi, zarówno jak prawo naczelnego nadzoru, nad tem, jak się wymiar sprawiedliwości w sądach wojskowych odbywa i jak prokuratorowie temu wymiarowi służą. Ministrowi Spraw Wojskowych wolno wojskowe sądy, urzędy prokuratorskie każdego czasu wizytować lub zlecić wizytację innym osobom.

ROZDZIAŁ IX.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 109. Oficerowie korpusu sędziowskiego, współdziałający przy wykonaniu służby wojskowo-sądowej, ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną niezależnie od odpowiedzialności karnej:

- a) za przewinienia, naruszające ogólne przepisy służby wojskowej na zasadach ogólnych;
- b) za przewinienia, popełnione przy wykonaniu służby sędziowskiej na podstawie przepisów niniejszych.

Art. 110. W wypadkach art. 109 punkt b) oficerowie korpusu sędziowskiego zajmujący stanowiska sędziowskie ulegają w drodze postępowania dyscyplinarnego karom dyscyplinarnym.

Art. 111. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) nagana,
- b) wydalenie z Wojska Polskiego.

Wymierzanie kary dyscyplinarnej musi być poprzedzone rozpoznaniem sprawy w drodze postępowania dyscyplinarnego, do którego przeprowadzenia jest właściwym Najwyższy Sąd Wojskowy, który orzeka w wydziale, złożonym z trzech członków pod przewodnictwem Prezydenta lub Wiceprezydenta.

Art. 112. Wniosek o wdrożenie dochodzenia dyscyplinarnego przedkłada po przeprowadzeniu ewentualnych dochodzeń służbowych szef właściwego sądu z aktami Najwyższemu Sądowi Wojskowemu, który orzeka o wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego po wysłuchaniu prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym i przesłuchaniu obwinionego.

W wypadkach niecierpiących zwłoki może szef sądu zawiesić obwinionego w czynnościach służbowych, przekazując jednocześnie sprawę Najwyższemu Sądowi Wojskowemu do zatwierdzenia wydanego zarządzenia.

Art. 113. Dochodzenie dyscyplinarne nie może być wdrożone po upływie trzech lat od chwili popełnienia przewinienia.

Art. 114. Najwyższy Sąd Wojskowy może w razie potrzeby zarządzić dochodzenia, które przeprowadza wyznaczony przez Prezydenta oficer korpusu sędziowskiego. Po ukończeniu dochodzeń akta przedkłada się Prokuratorowi przy Najwyższym Sądzie Wojskowym, który skierowuje do Najwyższego Sądu Wojskowego ze swoimi wnioskami.

Art. 115. W postępowaniu dyscyplinarnym stosuje się w przedmiocie przeprowadzenia dowodów i trybu postępowania na rozprawie odpowiednie przepisy ustawy wojskowego postępowania karnego.

Art. 116. Jeżeli Najwyższy Sąd Wojskowy po ukończeniu dochodzeń dojdzie do przekonania, że niema podstawy do dalszego postępowania dy-

scyplinarnego, umarza postępowanie, zawiadamiając o tem obwinionego i jego zwierzchnika za pomocą uchwały motywowanej.

W przeciwnym razie Najwyższy Sąd Wojskowy wyznacza termin do rozprawy ustnej.

Art. 117. O terminie zawiadamia się oskarżonego.

Niestawiennictwo oskarżonego nie wstrzymuje postępowania.

Art. 118. Rozprawa ustna odbywa się w obecności prokuratora przy drzwiach zamkniętych. Decyzję ogłasza się oskarżonemu bezzwłocznie, pisemne zaś wygotowanie doręcza się w ciągu czternastu dni.

Art. 119. Od orzeczenia o wydaleniu z wojska obwinionemu służy odwołanie, które wniesć należy w ciągu ośmiu dni od doręczenia orzeczenia dyscyplinarnego.

Odwołanie rozpoznaje Najwyższy Sąd Wojskowy na plenarnem zebraniu z wyłączeniem sędziów, którzy brali udział przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia.

Art. 120. Najwyższy Sąd Wojskowy może zarówno przy wdrożeniu, jak też w czasie postępowania dyscyplinarnego zawiesić obwinionego w pełnieniu służby sędziowskiej.

Przepisy przechodnie.

Art. 121. Aż do czasu ustalenia właściwych dowódców dla sądów marynarskich i admirałskich marynarze i oficerowie marynarki wojennej podlegają właściwości sądów załogowych, względnie sądów okręgów generalnych.

Art. 122. Aż do czasu zniesienia stopnia chorążego sąd orzekający dla chorążych składa się wedle punktu d. art. 44 i punktu 2. art. 70 niniejszego rozporządzenia.

DZIAŁ II.

Postępowanie.

Art. 123. Przy stosowaniu Ustawy postępowania karnego, należy mieć na względzie: zamiast „komendanta właściwego” — „dowódcę właściwego”, a zamiast „komendanta” — „dowódcę”;

zamiast „wspólnej siły zbrojnej” (wspólnego wojska) — „wojsko”;

„ „najwyższego trybunału wojskowego” — „Najwyższy Sąd Wojskowy”;

„ „sądu brygady” — „sąd załogowy”;

„ „sądu dywizji” — „sąd okręgu generalnego”;

„ „generalnego prokuratora” „Prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym”;

„ „radcy” — „sędziego”;

„ „oficera dla służby sądowej” — „oficera korpusu sędziowskiego”;

„ „aspiranta na oficera” — „podchorążego”;

„ „aspiranta wojskowej służby sprawliwości” — „asystenta sądowego”;

„ „generała-majora” — „generała-podporucznika”;

„ „feldmarszałka-porucznika” — „generała-porucznika”

Przez „sądy powiatowe” poza byłym zaborem austriackim — należy rozumieć sądy najniższej właściwości dla osób cywilnych.

Gdy w ustawie wojskowego postępowania karnego jest mowa o prawie łaski lub abolicji, służącym Najjaśniejszemu Panu, wówczas przepisy te stosować należy do aktów łaski Naczelnika Państwa.

Przez kraje i królestwa, reprezentowane w Radzie Państwa, rozumieć należy obszar Rzeczypospolitej.

Przepisy o sądach korpusu marynarzy i sądach admirałskich stosować należy odpowiednio do sądów marynarki polskiej.

Przy wymierzaniu grzywien (kar pieniężnych) korony przerachowuje się na marki.

Uchyła się wszelkie postanowienia, dotyczące domu cesarskiego i obrony krajowej.

W wypadkach, w których ustawa wojskowego postępowania karnego przewiduje prowadzenie postępowania badawczego przez Sąd, rozumieć należy „śledztwo“.

Art. 124. Skreśla się:

- I. w § 88 ust. 2 wyrazy „właściwy komendant“,
w § 93 punkt 2 wyrazy „lub żandarmerji“,
w § 94 ust. 2 wyrazy „wymienionych w § 91 punkt 3“,
w § 99 ust. 1 wyrazy „po wysłuchaniu kierującego prezydenta senatu“,
w § 106 ust. 2 wyrazy „do którego należy także rozstrzygnięcie o zażaleniu przeciw zastanowieniu postępowania badawczego przez Sąd,
w § 243 ust. 1 punkt 4 wyrazy „względnie, czy uwięzienie go zostało zarządzone w rozkazie oskarżenia“,
w § 243 ust. 1 wyrazy „w którym należy powołać się na dołączony rozkaz oskarżenia, wydany przez właściwego komendanta“,
w § 296 ust. 1 wyrazy „według prawa karnego wojskowego“,
w § 300 ust. 3 wyrazy „(komendanta)“,
w § 306 ust. 1 punkt 1 wyraz „niniejszy“,
w § 312 ust. 5 „aż do dalszego rozstrzygnięcia (§ 175), względnie zarządzenia wykonawczego właściwego komendanta czy też nie“,
w § 353 ust. 2 wyrazy „zaprzysiężenia niestałych członków senatu“,
w § 369 ust. 3 wyrazy „po zaprzysiężeniu tem, a w razie złożenia senatu według § 67 punkt 2“,
w § 401 ust. 2 wyrazy „bez względu na skład senatu (§ 67 punkt 1 lub 2)“,
w § 411 wyrazy „przez powieszenie“,
w § 428 ust. 4 zdanie 1 wyrazy „za jego zgodą“,
II. w § 9 ust. 1 — zdanie 2,
w § 241 — ostatnie zdanie,
III. w § 332 — ust. 3,
w § 369 — ust. 2,
w § 413 — ust. 2,
w § 441 — ust. 4,
w § 482 — ust. 1, 2 i ostatni,
IV. §§ 10—24, 26—73 242, 433—436, 439, 440, 454, 463, 481 i rozdział XXVIII z wyłączeniem § 493.

Art. 125. Przepis art. 101 ust. 6 niniejszego rozporządzenia nie ma zastosowania do: §§ 95, 96, 109, 110, 119, 128, ust. 4, 139 ust. 149 ust. 3, 155, 169, 170, 245 ust. 1, 246 ust. 3, 256, 312 ostatni ustęp i 420 ust. 3.

Art. 126. W postępowaniu przed sądami załogowymi i sądami okręgów generalnych nie stosuje się postanowienia o klauzuli wykonawczej. Wyrok, który stał się prawomocny, sąd, stwierdziwszy jego prawomocność, przesyła prokuratorowi do wykonania.

W postępowaniu przed sądami załogowymi zarządza wykonanie kary oficer sądowy na zlecenie właściwego dowódcy.

Art. 127. W postępowaniu przed sądami załogowymi i sądami okręgów generalnych przewidziane w §§ 127, 395, 418, 419 ust. 2, 420 ust. 2 i 423 prawo do odroczenia (wstrzymania lub przerwy) wykonania kary przechodzi na sąd.

W wypadku zaś przewidzianym w ust. 1 § 419 zarządzenie odroczenia kary należy do dowódcy właściwego w myśl art. 78 i 88 niniejszego Rozporządzenia.

Art. 128. Zamiast ustępu 1. § 2. stosuje się następujące postanowienie:

„Przy przestępstwach pospolicznych, zagrożonych niezależnie od kar dodatkowych grzywną i karą pozbawienia wolności, której najwyższy wymiar nie przenosi sześciu miesięcy, najniższy zaś – miesiąca lub wyłącznie jedną z tych kar, może z pominięciem postępowania sądowego nastąpić ukaranie dyscyplinarne, gdy ze względu na okoliczności danego wypadku wymierzenie kary przewidzianej w przepisach dyscyplinarnych jest wystarczające.“

„W sprawach o przestępstwa, ścigane jedynie na żądanie oskarżyciela prywatnego (§ 104 ustawy wojskowego postępowania karnego), ukaranie dyscyplinarne, wykluczające możliwość ścigania karno - sądowego, dopuszczalne jest jedynie za zgodą oskarżyciela prywatnego.

W wypadkach mniejszej wagi można karać w drodze dyscyplinarnej również za występki przewidziane:

- 1) w §§ 64, 66 zdanie 2. 79, 89 ust. 1., 92, 93, 94, 120, 121 ust. 1., 137, 141 ust. 1., 146 (w razie lekkiego uszkodzenia ciała) i 151 wojskowego kodeksu karnego;
- 2) w § 114 wojskowego kodeksu karnego, o ile przestępstwo nie polega na pożyczeniu pieniędzy lub przyjęciu подарunku bez uprzedniej wiedzy wspólnego przełożonego.

„W razie ukarania dyscyplinarnego tylko jedynie za przestępstwa wojskowe stosować można przewidzianą w wojskowym kodeksie karnym karę aresztu i to na czas nie dłuższy, jak 4 tygodnie aresztu lekkiego lub domowego, 3 tygodnie średniego lub 14 dni ścisłego“.

Art. 129. Przepis części 3: § 5 stosuje się również wtedy, gdy według przepisów powszechnej ustawy dzielnicowej, mającej w danym wypadku zastosowanie, sąd karny dla osób cywilnych nie może rozstrzygać prejudycjalnych pytań z prawa prywatnego.

Art. 130. Zamiast § 6 i § 307 ust. 1 stosować należy następujące postanowienie:

„Wyroki wydaje się w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej“.

Art. 131. Przy stosowaniu § 74 należy mieć na względzie następujące postanowienie:

„O ile w poszczególnym wypadku nie postanowiono inaczej, uchwały poza ustną rozprawą zapadają na posiedzeniu dyspozycyjnym w gronie 3-ch sędziów wojskowych.“

„W sądach załogowych powzięcie uchwały należy do sędziego.“

„Przed powzięciem uchwały należy wysłuchać prokuratora wojskowego (oficera sądowego); może on złożyć oświadczenie na piśmie.“

Art. 132. Zamiast przepisu § 75 stosować należy następujące postanowienie:

„W sądach załogowych i sądach okręgów generalnych oddaje głos swój najpierw kierujący rozprawą, w Najwyższym zaś Sądzie Wojskowym

referent; następnie głosują inni sędziowie, a mianowicie niżsi stopniem (starszeństwa) przed wyższymi. Wrazie równości głosów rozstrzyga zdanie dla oskarżonego korzystniejsze, w innych zaś wypadkach zdanie, do którego przyłączy się przewodniczący“.

Art. 133. Zamiast punktu 3: § 91 stosować należy następujące postanowienie.

„Nieczynni oficerowie korpusu sędziowskiego i ci, którzy w myśl jednej z ustaw dzielnicowych mają prawo do zawodowego wykonywania obrony przed sądami karnymi dla osób cywilnych z wyłączeniem obrońców sądowych i obrońców przy sądach pokoju w byłym zaborze rosyjskim i zostaną wciągnięci na listę obrońców wojskowych“.

Art. 134. Po punkcie 3 § 95 dodaje się następujący przepis:

„4) kto jako obrońca w toku postępowania karnego, został ukarany przez sąd wojskowy z powodu ciężkiego wykroczenia porządkowego albo więcej razy z powodu wykroczeń porządkowych i z tego powodu na wniosek sądu przez Ministra Spraw Wojskowych został pozbawiony prawa do wnoszenia i wygłaszania obrony przed sądami wojskowymi“.

Art. 135. Przy stosowaniu ust. 2 § 106 oraz zdania 1 i ust. 2. § 107., zamiast właściwego komendanta, będącego najbliższym przełożonym, należy mieć na względzie właściwy sąd okręgu generalnego.

Art. 136. Zamiast ostatniego ustępu § 114, stosować należy następujące postanowienia:

„O zażaleniu, o ile chodzi o oficera sądanego, rozstrzyga właściwy dowódca, w innych zaś wypadkach Minister Spraw Wojskowych“.

Art. 137. W § 116, ust. 2 wyrazy „aż do wyводу oskarżenia“ zastępuje się wyrazami „aż do odczytania wniosku o ukaranie“.

Art. 138. Do § 124 dodaje się następujący przepis:

„Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy dzień powszedni“.

„Dni biegu pocztowego nie wlicza się do terminu“.

Art. 139. Zamiast zdania 1 ust. 2 § 138, stosować należy następujące postanowienie:

„Jeżeli czyn nadaje się do ukarania dyscyplinarnego (§ 2 ustawy wojskowego postępowania karnego i art. 128 niniejszego Rozporządzenia) karę wymierza właściwy dowódca na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego)“.

Art. 140. Zamiast § 147, stosować należy następujące postanowienie:

„Kto uważa się za pokrzywdzonego przez zaniedbanie lub zwłokę sędziego śledczego, ma prawo wnieść zażalenie do władzy przełożonej“.

„Na postanowienia sędziego śledczego można wnieść zażalenie do sądu okręgu generalnego, który rozstrzyga je na posiedzeniu dyspozycyjnem“.

Art. 141. W punktach 1 i 4, § 171 wyrazy „zbrodnie lub występki“ zastępuje się wyrazami „przestępstwa“.

Art. 142. Do ustępu 2, § 172 dodaje się następujące postanowienie:

„Areszt tymczasowy może zarządzić również właściwy dowódca“.

Art. 143. Przepis § 173 ust. 2 ma zastosowanie również do wypadku występkuw pospolicich, zagrożonych więzieniem (art. 20 kodeksu karnego z r. 1903 i art. 16 kodeksu karnego niemieckiego z r. 1871) powyżej mięsiący 6 lub więzieniem, zastępowanem dom poprawy w myśl art. 3 przepi-

sów przechodnich do kodeksu karnego z r. 1903 z sierpnia 1917 r. (Dz. Urz. Dep. Sprawiedl. Tymcz. Rady Stanu Nr. 1, z r. 1917), gdy sprawca podejrzany jest o ucieczkę, a na miejscu niema przełożonego lub warty wojskowej.

Art. 144. Zamiast ust. 2 § 175, stosować należy następujące postanowienie:

„Prokurator wojskowy powinien natychmiast uczynić wniosek o wypuszczenie na wolność, albo o zarządzenie aresztu śledczego“.

Art. 145: Zamiast przepisu § 177, stosować należy następujące postanowienie:

„Areszt śledczy zarządzić może sędzia śledczy (sąd) tylko na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego). Zażalenie przeciw postanowieniu sędziego śledczego (sądu załogowego) w przedmiocie aresztu śledczego rozstrzyga właściwy sąd okręgu generalnego“.

„W sprawach, należących do sądów okręgów generalnych, jeżeli wdrożone zostało prokuratorskie postępowanie badawcze, areszt śledczy może zarządzić sędzia śledczy na wniosek prokuratora wojskowego, w sprawach zaś należących do właściwości sądów załogowych sędzia załogowy na wniosek oficera sądowego, wszakże na czas nie dłuższy, niż na miesiąc od chwili tymczasowego przytrzymania (§ 171); z ważnych atoli przyczyn sąd okręgu generalnego może na wniosek prokuratora wojskowego przedłużyć czas trwania takiego aresztu na dalszy miesiąc, o ile chodzi o sprawę, należącą do właściwości sądu okręgu generalnego“.

„Areszt ten zarządza się na podstawie nakazu uwięzienia, w którym podać należy dokładnie osobę, która ma być osadzona w areszcie śledczym, zarzucony tej osobie czyn karygodny oraz powód do jej uwięzienia“.

Art. 146. Zamiast zdania 1 ust. 2 § 182, stosować należy następujące postanowienie:

„Uchylenie przytrzymania tymczasowego i aresztu śledczego następuje na wniosek właściwego prokuratora wojskowego (oficera sądowego) zaraz po ustaniu powodów do przytrzymania tymczasowego, względnie aresztu śledczego.“

„Uchylić przytrzymanie tymczasowe może również osoba, która je zarządziła“.

Art. 147. Zamiast ust. 2 § 221 stosować należy następujące postanowienie:

„Badanie lekarskie może odbyć się wskutek decyzji sędziego śledczego (sądu) po wysłuchaniu obrońcy w odpowiednim zakładzie leczniczym wojskowym lub innym publicznym i nie powinno, o ile to jest możliwe, trwać ponad 2 miesiące.“

„Przy rozstrzyganiu zażalenia stosować należy przepis art. 140, 145 i 152 niniejszego rozporządzenia“.

Art. 148. Zamiast § 223, stosować należy następujące postanowienie:

„W wypadkach fałszowania lub podrabiania publicznych papierów kredytowych, monet, stempli i pocztowych znaczków wartościowych, wydanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, należy przesłać poszczególne sztuki, stanowiące przedmiot postępowania karnego, a w miarę możliwości również narzędzia i materiały użyte do fałszowania lub podrabiania oraz inne należące do tego przedmioty, — władzy lub zakładowi, które wydały prawdziwe papiery kredytowe, monety, stemple lub pocztowe znaczki wartościowe danego rodzaju w celu uzyskania orzeczenia co do ich prawdziwości i dalszego wyjaśnienia, w jaki sposób sfalszowania dokonano, czy

użyto przysposobionych narzędzi, ułatwiających rozmnożenie, наконец czy i gdzie takie fałszywe okazy już się pojawiły.“

„Po zupełnem ukończeniu postępowania karno-sądowego należy odesłać wspomnianym władzom i zakładom okazy sfałszowane razem z wszelkimi z czynu karygodnego pochodzącymi narzędziami, materiałami i innymi do tego należącymi przedmiotami. Skoro przedmioty te będą potrzebne do nowej czynności urzędowej w postępowaniu karnem, należy zażądać ich zwrotu.“

„Celem uzyskania orzeczenia co do sfałszowanych lub podrobionych pieniędzy albo publicznych papierów kredytowych, które wydano poza obrębem Rzeczypospolitej, należy zwrócić się do Ministra Spraw Wojskowych.“

Art. 149. Uchyła się ust. 3 i 4 § 237; zamiast zaś ust. 5 § 237, stosować należy następujące postanowienie:

„Prokurator wojskowy (oficer sądowy) może wnieść o uzupełnienie śledztwa. Jeżeli sędzia śledczy nie zgadza się z wnioskiem o uzupełnienie śledztwa, to o wniosku prokuratora orzeka sąd na posiedzeniu dyspozycyjnym. Tak samo postąpić należy, ilekroć sędzia śledczy nie zgadza się z innym wnioskiem prokuratora wojskowego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.“

„Na decyzję sądu okręgu generalnego, zarządzającą areszt obwinionemu służy zażalenie do Najwyższego Sądu Wojskowego.“

„Wniesienie aktu oskarżenia lub podanie wniosku, dotyczącego dalszego biegu śledztwa powinno nastąpić w ciągu dni 8 od przesłania aktu prokuratorowi wojskowemu. To samo odpowiednio stosuje się do prokuratorowskiego postępowania badawczego.“

Art. 150. Zamiast ostatniego ustępu § 239, stosować należy następujące postanowienie:

„Prokurator może zaniechać wniesienia oskarżenia również wtedy, gdy czyn karygodny może ulec ukaraniu w drodze dyscyplinarnej, o ile właściwy dowódca na to się zgadza.“

Art. 151. Przy stosowaniu § 241 należy mieć na względzie następujące postanowienie:

„Przy wstrzymaniu postępowania stosować odpowiednio należy przepis §§ 240 i 106 i art. 101 niniejszego rozporządzenia.“

Art. 152. Po punkcie 4 ust. 1 § 243 dodaje się przepis:

„W postępowaniu przed sądami okręgów generalnych można w akcie oskarżenia wnieść o zarządzenie aresztu śledczego. O wniosku rozstrzyga sąd.“

„Na decyzję sądu, zarządzającą areszt śledczy, obwinionemu służy zażalenie do Najwyższego Sądu Wojskowego.“

Art. 153. Zamiast ust. 5 § 244 stosować należy następujące postanowienie:

„Gdy na wniosek prokuratora, objęty aktem oskarżenia, zarządzono przeciw obwinionemu areszt śledczy, wówczas należy połączyć z udzieleniem aktu oskarżenia (wniosku o ukaranie) również przepisane w § 178 przesłuchanie obwinionego.“

Art. 154. Przy stosowaniu ust. 1. § 255 należy mieć na względzie art. 152 i art. 101 niniejszego rozporządzenia.

Art. 155. Zamiast przepisu § 263 stosować należy następujące postanowienie:

„W razie wykluczenia jawności z powodu zagrożenia bezpieczeństwa państwowego lub wojskowych interesów służbowych, można na osoby

obecne nałożyć uchwałą sądu wojennego obowiązek utrzymania w tajemnicy faktów, które wskutek rozprawy dojdą do ich wiadomości. Uchwałę tę należy przytoczyć w protokół rozpraw“.

„Kto przez nieuprawnione udzielenie wiadomości naruszy obowiązek powyższej tajemnicy, będzie ukarany przez sąd właściwy, jeżeli podlega sądownictwu wojskowemu, karą pozbawienia wolności (§ 16 wojskowego kodeksu karnego) od tygodnia do 3 miesięcy, wśród zaś okoliczności szczególnie obciążających — do sześciu miesięcy“.

Osoby, podlegające sądownictwu karnemu cywilnemu, które dopuszczają się tego przestępstwa, za przekroczenie takie będą ukarane przez właściwy sąd cywilny.

a) na obszarze byłego zaboru austriackiego — karę aresztu zwyczajnego od tygodnia do 3 miesięcy, z którą można połączyć grzywnę do 500 marek;

b) na obszarze byłego zaboru rosyjskiego — karę aresztu zwyczajnego, przewidzianą w art. 21 kodeksu karnego z 1903 r., z którą można połączyć grzywnę do 500 marek.

„Na obszarze byłego zaboru pruskiego — przestępstwo przewidziane w ust. 3 § 263 uważać się będzie za występki, ulegający karze aresztu lub więzienia do miesięcy 3-ich, z którą można połączyć karę pieniężną do 500 marek“.

Art. 156. Zamiast ust. 2 § 266 stosować należy następujące postanowienie:

„Słuchaczów o ile są szeregowymi, może przewodniczący kazać także przyaresztować i według okoliczności ukarać odpowiednią karą dyscyplinarną; o ile zaś są oficerami, przewodniczący donosi dowództwu przełożonemu celem ukarania“.

Art. 157. W przedmiocie kar dyscyplinarnych, przewidzianych w ust. 2 i 3 § 267 mają zastosowanie postanowienia art. 156 niniejszego rozporządzenia.

Art. 158. Zamiast ust. 1 § 268-go stosować należy następujące postanowienie:

„Gdy obrońca dopuszcza się takiego wykroczenia, wówczas przewodniczący może udzielić mu nagany, a jeżeli jest oficerem, zwrócić się do jego władzy przełożonej.“

„Na obrońcę, nie podlegającego wojskowej władzy karnej dyscyplinarnej, może sąd nałożyć grzywnę do 1000 marek, przeciw czemu służy skazanemu w ciągu 8 dni zażalenie do sądów wyższej instancji; zażalenie takie wstrzymuje ściąganie grzywny“.

Zamiast ostatniego ustępu tegoż paragrafu stosować należy następujące postanowienie:

„O każdym ukaraniu obrońcy donieść należy właściwej władzy dyscyplinarnej“.

Art. 159. Zamiast przepisu § 271-go stosować należy następujące postanowienie:

„Prokuratora wojskowego i oficera sądu może przewodniczący przywołać do porządku z powodu przewinień i donieść w pierwszym wypadku jego władzy przełożonej, zaś w drugim — właściwemu dowódcy w celu ukarania“.

Art. 160. Zamiast pierwszego zdania ust. 2 § 276 stosować należy następujące postanowienie:

„Asesorowie składają przysięgę, każdy z osobna, słowami:

„Przysięgam, tak mi dopomóż Bóg“.

Art. 161. Zamiast przepisu ust 2 § 300 stosować należy następujące postanowienie:

„Taksamo należy postąpić i natychmiast odstąpić sprawę władzy właściwej, jeżeli sąd załogowy uznaje sprawę za należącą do zakresu działania sądu okręgu generalnego. Wyrok ten następnie w dalszym postępowaniu przed sądem okręgu generalnego zastępuje akt oskarżenia, wniesiony bez postępowania badawczego.

„Jeżeli zaś w wypadku art. 12 niniejszego rozporządzenia sąd załogowy jest zdania, że należy wyznaczyć karę powyżej jednego roku, to przekazuje uchwałą sprawę prokuratorowi przy sądzie okręgu generalnego, który w ciągu trzech dni powinien wdrożyć dalsze postępowanie karne.

„Uchwała sądu załogowego nie ulega zaskarżeniu.“

Art. 162. Zamiast zdania 1 § 301-go stosować należy następujące postanowienie:

„Sąd nie może uznać się niewłaściwym z powodu, iż sprawa mogła być załatwioną w myśl § 2 w drodze dyscyplinarnej, albo gdy sądzi, że przy wniesieniu aktu oskarżenia zachowano wprawdzie zasady tytułu 1. niniejszego rozporządzenia, że jednak oskarżenie wniesione zostało przez prokuratora (oficera sądowego) niewłaściwego“.

Art. 163. Zamiast ostatniego ustępu § 303 stosować należy następujące postanowienie:

„W tym ostatnim wypadku oraz wtedy, gdy zastrzeżono prokuratorowi wojskowemu odrębne ściganie czynu, który świeżo na jaw wyszedł, musi być w ciągu 8 dni zarządzone dochodzenie prokuratorskie lub uczyniony wniosek na wdrożenie śledztwa albo wniesione oskarżenie“.

Art. 164. Do § 307 dodaje się następujące postanowienie:

„Gdy obwinionego osądzono w jego obecności na podstawie wyraźnego i wynikami rozprawy popartego przyznania się, lub gdy obwinionego uwolniono od oskarżenia z powodu, że oskarżyciel w zupełności odstąpił od oskarżenia przeciw wyrokowi zaś niezgłoszono przy rozprawie ustawowych środków prawnych, należy zaniechać uzasadnienia wyroku na piśmie. W razie uwolnienia należy przytoczyć w osnowie wyroku, że oskarżyciel odstąpił od oskarżenia (§ 306 punkt 2); w razie zaś zasądzenia, wymienić należy okoliczności łagodzące, które przyjęto przy wymiarze kary. Lecz również w wypadkach powyższych należy uzasadnienie wyroku wydać na piśmie, o ile tego zarząda wyrażnie oskarżyciel lub oskarżony“.

Art. 165. Przepis § 309 zastępuje się następującym postanowieniem:

„Z powodu zbiegu bardzo ważnych i przeważających okoliczności łagodzących sąd wojskowy ma prawo:

- 1) wyrzec co do zbrodni wojskowych zamiast grożącej kary śmierci przez rozstrzelanie — twierdzą, więzienie lub ciężkie więzienie (dom karny) nie poniżej 3 lat;
- 2) zniżyć co do czasu trwania karę pozbawienia wolności bez zmiany rodzaju kary, jednak nie poniżej jednego roku“.

Art. 166. Zamiast przepisu ust. 2 § 322 stosować należy następujące postanowienie:

„Zażalenie służy na postanowienia prokuratorów oraz na uchwały sądów, a odwołanie i zażalenie nieważności od wyroków.“

Art. 167. Zamiast przepisu § 333 stosować należy następujące postanowienie:

„Przeciw wyrokom sądów okręgów generalnych można wnieść odwołanie tylko z powodu orzeczenia o karze, o ile nie zachodzi przyczyna nieważności, wymieniona w § 358 punkt 11“.

Art. 168. Prawa, służące w myśl ust. 2 § 336 właściwemu dowódcy, służą sądowi wyrokującemu.

Art. 169. Przy stosowaniu ust. 2 § 378 zamiast „delegacji innego komendanta“ należy mieć na względzie „delegację innego, rzeczowo właściwego sądu“.

Art. 170. Przewidziane w § 383 przedłożenie akt Najwyższemu Sądowi Wojskowemu skutecznia sąd.

Art. 171. O ile nie chodzi o postępowanie polowe przy stosowaniu zdania 1 ust. 1 § 396 należy w miejsce właściwego dowódcy mieć na względzie sąd, który wyrok wydał (§ 392 ust. 1) przy stosowaniu zaś zdania drugiego tegoż ustępu sąd okręgu generalnego.

Art. 172. Przewidziane w punkcie 3 § 402 prawa komendanta przechodzą na sąd (art. 15 niniejszego rozporządzenia).

Art. 173. Zamiast przepisu ust. 2 § 415 należy stosować następujące postanowienie:

„Odroczenie ogłoszenia i wykonanie zarządza właściwy sąd po wysłuchaniu prokuratora wojskowego“.

Art. 174. Zamiast ostatniego ustępu § 416 stosować należy następujące postanowienie:

„Karę śmierci wykonywa się przez rozstrzelanie, niezależnie od tego, czy przestępstwo zagrożone jest karą śmierci przez ścięcie, powieszenie, względnie przez rozstrzelanie“.

Art. 175. Zamiast przepisu § 423 należy stosować następujące postanowienie:

„Gdy powstaną wątpliwości co do tłumaczenia wyroku karnego lub obliczenia orzeczonej kary, albo gdy podniesione będą zarzuty przeciw rozstrzygnięciu sądu co do dopuszczalności wykonania kary, wówczas należy zasięgnąć rozstrzygnięcia sądu wyższej instancji“.

„Sąd może zarządzić tymczasem odroczenie lub przerwanie kary“.

Art. 176. Zamiast ust. 1 i 2 § 428 stosować należy następujące postanowienie:

„Listy gończe można rozesłać za zbiegami i takimi nieobecnymi, których miejsce pobytu jest nieznane, tylko wtedy, gdy są silnie podejrzani o zbrodnię lub występki, za który może być wymierzona kara więzienia powyżej jednego roku“.

„Za tymi, którzy obwinieni są o inne przestępstwa, nie należy rozpisywać listów gończych, można jednak przesłać komendom i władzom opis ich osoby w tym celu, aby w razie odnalezienia obwinionego zawiadomiły o tym władzę, która rozesłała opis osoby“.

Art. 177. Przy stosowaniu punktów 1, 2 i 3 § 437 należy mieć na względzie przestępstwa, poddane właściwości sądów doraźnych.

Art. 178. W ust. 3 § 438 wyrazy „poza czas 48 godzin“ zastępuje się wyrazami „poza 14 dni“

Art. 179. Zamiast przepisu ostatniego zdania ostatniego ustępu § 441 stosować należy następujące postanowienie:

„Jeżeli nie można dotrzymać tego terminu, jak niemniej terminu określonego w art. 66 niniejszego rozporządzenia, to wdraża się postępowanie zwyczajne.“

Art. 180. Przy stosowaniu ust. 1 § 444 należy mieć na względzie art. 132 niniejszego rozporządzenia, zamiast zaś ust. 3 tegoż paragrafu, stosować należy następujące postanowienie:

„Przeciw oskarżonym, którzy w czasie popełnienia czynu nie ukończyli jeszcze 20-go roku życia, należy w miejsce kary śmierci przez powieszenie, a w byłym zaborze pruskim przez ścięcie, orzec ciężkie więzienie (dom karny) od lat 10 do 20, a w miejsce kary śmierci przez rozstrzelanie — więzienie lub ciężkie więzienie (dom karny) od lat 5 do 10.“

„Ponadto może sąd doraźny, jeżeli przez wykonanie kary śmierci na jednym lub kilku z najbardziej na karę zasługujących dano już przykład odstrasżający, potrzebny dla przywrócenia spokoju i porządku, wyrzec z ważnych powodów przeciw tym, którzy mieli najmniejszy udział, zamiast kary śmierci wyżej wymienione kary pozbawienia wolności.“

Art. 181. W ust. 1 § 449-go wyrazy „w wypadkach § 434-go i § 435-go“ zastępuje się wyrazami „w wypadkach przewidzianych art. 59, 60 niniejszego rozporządzenia.“

Art. 182. Zamiast przepisu ust. B. § 452 stosować należy następujące postanowienie:

„B. Przepisy o stosunku na morzu obowiązują:

- 1) na statkach, przeznaczonych dla służby na obcych wodach, od chwili rozpoczęcia podróży aż do powrotu na wody ojczyste;
- 2) na wszystkich statkach, które znajdują się w stanie wojennym;

Art. 183. Przy stosowaniu ust. 2 § 480 należy mieć na względzie w byłym zaborze pruskim również karę śmierci przez ścięcie.

Art. 184. W ustępie 3 § 484 wyrazy w senacie, złożonym w myśl § 67 punkt 1 zastępuje się wyrazami „w wydziale złożonym w myśl art. 52 i 53 niniejszego rozporządzenia“.

Przepisy przechodnie.

Art. 185. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w sześć tygodni po jego ogłoszeniu.

Art. 186. Co do spraw karnych rozpoznawanych przez sądy wojskowe, a będących w toku w dzień wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, obowiązują postanowienia następujące:

- 1) gdy do dnia tego nie zapadło jeszcze orzeczenia w pierwszej instancji, sprawę karną prowadzi się dalej stosownie do postanowień niniejszego rozporządzenia z tem zastrzeżeniem, że przepis art. 101 niema zastosowania, o ile chodzi o wszczęte już postępowanie karne lub orzeczone już areszt śledczy;
- 2) gdy przed dniem wejścia w życie niniejszego Rozporządzenia zapadło już orzeczenie w pierwszej instancji dotychczasowe przepisy postępowania karnego mają zastosowania do odośnośnych spraw karnych o ile przepisy niniejszego rozporządzenia nie są korzystniejsze dla oskarżonego. Skład sądu w przedmiocie tych spraw, rozpatrywanych w toku instancji, stosuje się do przepisów niniejszego Rozporządzenia;
- 3) gdy w przypadku przewidzianym w punkcie 2 niniejszego artykułu orzeczenie wydane w pierwszej instancji, będzie zniesione a sprawa odesłana do pierwszej instancji w celu ponownego rostrzygnięcia, wówczas co do dalszego postępowania obowiązuje przepis niniejszego rozporządzenia,

- 4) dopuszczalność wznowienia postępowania karnego z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia powinna się oceniać według przepisów tegoż i również wtedy, gdy postępowanie karne zostało przed dniem tym prawomocnie załatwione. Również dalsze postępowanie odbywa się według przepisów niniejszego rozporządzenia.
- 5) do osądów karnych, wydanych w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy rozdziału siódmego niemieckiej ustawy postępowania karnego.

Warszawa, dnia 10 maja 1920 roku.

Prezydent Ministrów:

L. Skulski

Minister Spraw Wojskowych:

J. Leśniewski

Minister Sprawiedliwości:

Jan Hebdzyński

369.

ROZPORZĄDZENIE

Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie Wojskowego Kodeksu Karnego.

Na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 389) i ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 6 z 1920 r. poz. 39) o tymczasowym sądownictwie wojskowym, Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, uczyniony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, stanowi, co następuje:

Art. 1. W polskim sądownictwie wojskowym stosuje się do przestępstw wojskowych Kodeks Karny Wojskowy z dnia 20 czerwca 1872 r. tymczasowo obowiązujący na obszarze b. dzielnicy pruskiej, z wyłączeniem ustawy wprowadczej ze zmianami, aż do przepisów z dn. 14 lipca 1914 r. (Dz. u. p. Nr. 42) włącznie, tudzież ze zmianami i uzupełnieniami, w poniższych artykułach przewidzianymi.

Art. 2. Do przestępstw pospolitych stosuje się w sądownictwie wojskowym przepisy ustaw karnych dzielnicowych.

Art. 3. Do przestępstw pospolitych, popełnionych poza granicami Rzeczypospolitej przez wojskowych, należących do oddziału, przebywającego poza granicami Rzeczypospolitej stosuje się przepisy karne dzielnicowe, które wskaże Minister Spraw Wojskowych po wysłuchaniu zdania Najwyższego Sądu Wojskowego.

To samo dotyczy osób cywilnych, o ile na obszarach zagranicznych, obsadzonych przez Wojsko Polskie, podlegają właściwości sądów wojskowych.